[א]משלפו לדידה מקניא שרי קניא ממנה אסור אמר רבא [ב]ואם כלי קיואי הוא מותר אמר רב חסדא [ג]האי [ג]כישתא דירקא אי חזיא למאכל בהמה שרי לטלטולי ואי לא אסיר אמר רב חייא בר אשי אמר רב האי [ד]תליא דבשרא שרי לטלטולי דכוורי אסיר אמר רב קטינא העומד באמצע המטה כאילו עומד בבריסה של אשה ולאו מילתא היא ואמר רב חסדא בר בי רב דזבין ירקא ליזבין אריכא כישא כי כישא ואורכא ממילא ואמר רב חסדא בר בי רב דזבין קניא ליזבין אריכא טונא כי טונא ואורכא ממילא ואמר רב חסדא בר בי רב [ד][דלא נפישא ליה ריפתא] לא ליכול ירקא משום דגריר ואמר רב חסדא אנא לא בעניותי אכלי ירקא ולא בעתירותי אכלי ירקא בעניותי משום דגריר בעתירותי דאמינא היכא דעייל ירקא ליעול בשרא וכוורי ואמר רב חסדא בר בי רב (א) דלא נפישא ליה ריפתא לא ליבצע בצועי ואמר רב חסדא בר בי רב דלא נפישא ליה ריפתא [ה]לא ליבצע מ"ט [ו]דלא עביד בעין יפה ואמר רב חסדא אנא מעיקרא לא הואי בצענא עד דשדאי ידי בכולי מנא ואשכחי [ביה כל צרכי] ואמר רב חסדא האי מאן דאפשר ליה למיכל נהמא דשערי ואכל דחיטי קעבר משום [ז]בל תשחית ואמר רב פפא האי מאן דאפשר למישתי שיכרא ושתי חמרא עובר משום בל תשחית ולאו מילתא היא [ח]בל תשחית דגופא עדיף ואמר רב חסדא בר בי רב דלית ליה משחא נימשי במיא דחריצי ואמר רב חסדא בר בי רב דזבין אומצא ליזבין אונקא דאית ביה תלתא מיני בישרא וא"ר חסדא בר בי רב דזבין כיתוניתא ליזבן מדנהר אבא וניחוורה כל תלתין יומין דמפטיא ליה תריסר ירחי שתא ואנא ערבא מאי כיתוניתא כיתא נאה וא"ר חסדא בר בי רב לא ליתיב אציפתא חדתא דמכליא מאניה וא"ר חסדא בר בי רב לא לישדר מאניה לאושפיזיה לחווריה ליה דלאו אורח ארעא דילמא חזי ביה מידי ואתי למגניא אמר להו רב חסדא לבנתיה תיהוי צניעתן באפי גברייכו לא תיכלון נהמא באפי גברייכו לא תיכלון ירקא בליליא לא תיכלון תמרי בליליא ולא תשתון שיכרא בליליא ולא תיפנון היכא דמפני גברייכו וכי קא קארי אבבא איניש לא תימרון מנו אלא מני נקיט [ז]מרגניתא בחדא ידיה וכורא בחדא ידיה מרגניתא אחוי להו וכורא לא אחוי להו עד דמיצטערן והדר אחוי להו: אין שולין את הכרשינין[ח]: מתני' דלא כי האי תנא דתניא ר"א בן יעקב אומר אין משגיחין בכברה כל עיקר:

מתני' גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי רבי דוסא וחכמים אוסרין נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת: **גמ'** איבעיא להו רבנן ארישא פליגי או אסיפא פליגי או אתרווייהו פליגי ת"ש דתניא וחכמים אומרים [ה]אחד זה ואחד זה לא יסלקנו לצדדין אמר רב חסדא מחלוקת באיבום של קרקע אבל באיבום של כלי דברי הכל מותר ואיבום של קרקע מי איכא למאן דשרי הא קא משוי גומות אלא אי איתמר הכי איתמר א"ר חסדא [ו]מחלוקת באיבום של כלי אבל באיבום של קרקע דברי הכל אסור: ונוטלין מלפני בהמה: תנא חדא נוטלין מלפני בהמה שפיה יפה ונותנין לפני בהמה שפיה רע ותניא אידך נוטלין מלפני בהמה שפיה רע ונותנין לפני בהמה שפיה יפה אמר אביי [ז]אידי ואידי מקמי חמרא לקמי תורא שקלינן מקמי תורא לקמי חמרא לא שקלינן והא דקתני נוטל מלפני בהמה שפיה יפה בחמור דלית ליה רירי ונותנין לפני בהמה שפיה רע בפרה

ראית

אבל באיבום של קרקע דברי הכל אסור. אע"ג דמרכן שרינן לרבי שמעון (לעיל דף לט.) הכא רגילות הוא להתכוין לאשווי גומות וחיישינן טפי שמא יתכוין:

הקש

משלפא לדידה מקניא. כששומטין אותה לגנבה תוחבים קנה מבית יד לבית יד וכשנוטלה בשבת ישלפנה מן הקנה ולא הקנה ממנה דלא חזי לטלטולי להפסקה קאי: **ואם כלי קיואי היא.** קנה של אורגים דתורת כלי עליו שרי: **תליא דבשרא.** בשר מליח התלוי לייבשו. ומלא המאכל קרי תליא: **שרי.** דנאכל חי כאומצא: **דכוורי.** אין נאכלין חיין: **באמצע מטה.** שאיש ואשתו רגילין בה ליישן: **כאילו עומד כו'.** דמהרהר: **לזבין אריכא.** אגודה ארוכה של כרוב ארוך ושל כרישין ארוכים: **כישא כי כישא.** שכל אגודות הגנין שוות בעוביין שלכולן מדה אחת לחבל שהוא אגוד בו: **ואורכא ממילא.** כלומר ארכו של זה שהוא ארוך מחבירו הוא משתכר בו: **קניא.** חבילי קנים לעצים: **לא ליכול ירקא.** ירק מי(ב) כרישין צירפוי"ל ושחליים: **משום דגריר ליבא.** ומאכילו לחם הרבה ואין לו: **לא ליבצע בלועי.** מורשילוני"ט בלע"ז. לא יאכל עכשיו מעט פת שימלא לו ולאחר שעה מעט מפני שאין לו דרך שביעה אלא ילך ויאכל יחד: **מעיקרא.** קודם שנתעשרתי: **עד דשדאי ידי בכולא מנא.** כשהייתי ממשמש בכל ומוצא בו פת הרבה הייתי מברך המוציא: **דלית ליה משחא.** שהיו סכין ידיהן שמן קודם מים אחרונים להעביר את הזוהמא: **במיא דחרילי.** הנקוים יחד וגדל עליהם ירקרוקית עבה ונוחה כשמן: **אונקא.** נואד: **תלתא מיני בשרא.** יטעום בו ג' מיני מטעמים שמן וכחוש וגיד הצואר: **מדנהר אבא.** מאותו מקום שפשתנו יפה: **דמפטיא ליה תריסר ירחי שתא ואנא ערבא.** אני ערב בדבר שתתקיים לו שנה שלימה ותפטירהו שלא יצטרך לקנות חלוק: **כיתא נאה.** כת נאה. ראויה להושיב בעליה בכת נאה: **אציפתא חדתא.** מחצלת חדשה של גמי לח ולחלוחית הגמי מבלה הבגדים: **לאושפיזא.** לפונדקית שלו לא ישלח חלוקו ללבן: **דילמא הויא בהו.** קרי ומגלא עליה: **לא תיכלון נהמא באפי גברייכו.** פעמים תאכל הרבה ותתגנה עליו: **לא תיכלון ירקא בלילה.** מפני ריח הפה: **שיכרא ותמרי.** משלשלין ומביאין לידי הפחה: **היכא דמפני גברייכו.** בגילוי בפניהם בשדות ואפילו שלא בפניהם שמכיר מקומו ומקומכם ונמאסתם לו בזוכרו: **לא תימרון מנו.** מי הוא לשון זכר. לא תרגילו לשונכם לדבר עם זכרים: **אלא מני.** מי היא: **נקיט מרגניתא בחדא ידיה וכורא בחדא ידיה.** כשבעליך ממשמש ביך להתאוות ליך לתשמיש ואוחז הדדים בידו אחת והאחרת על אותו מקום: **מרגניתא אחוין ליה.** הדדין המציאי לו שתתרבה תאותו ומקום תשמיש אל תמציאי לו מהר כדי שיתרבה תאותו וחיבתו וילטער הדר אחוי ליה: **כורא.** לשון כור גורפין (לעיל דף עח.). לשון אחר כור לשון בור שוחה: **מתניתין.** דקתני אבל נותנין לתוך הכברה: **מתני' גורפין מלפני הפטם.** שור שמפטמין אותו גורפין אבוס שלפניו בשבת לתת לתוכו התבן והשעורין ולא יתערב בהן עפרורית ויקוץ במאכלו: **ומסלקין.** תבן (ג) שלפניו לצדדין כשהוא רב כדי שלא ירדסנו ברגליו: **וחכמים אוסרים.** מפ' בגמ' אהייא: **ונוטלין מלפני בהמה זו.** שעורין ותבן ונותנין לפני זו ולא אמרינן טלטול דלא חזי הוא אלא ודאי חזי הוא דאין בהמה קצה במאכל הניטל מלפני חבירתה: **גמ' ארישא פליגי.** אגורפין ואסרי לגרוף משום דפעמים שהאבוס של קרקע וקא מכוין לאשוויי גומות שלא יפלו השעורים לתוכו: **או אסיפא פליגי.** ומשום דלא חזי שיש בו (ד) שנמאס במדרס רגליו: **הא שמע.** דאתרווייהו פליגי: **אחד זה ואחד זה.** אחד גריפת האבוס ואחד תבן שלפניו לא יסלקנו לצדדין: **של קרקע.** כעין שעושין גדר קטן לפני בהמה ונותנין מאכל לפניה ממנו דאיכא למיחש לאשוויי גומות: **מחלוקת באבוס של כלי.** וגזרו רבנן גזרה אטו של קרקע: **שפיה יפה.** לקמיה מפרש: **אידי ואידי.** שתיהן המשניות סבירא להו: **מקמי חמרא לקמי תורא שקלינן.** שאינו מטיל רירין ואין מה שלפניו נמאס וראוי לתתו לפני שור: **מקמי תורא לקמי חמרא לא שקלינן:**

דלית

עין משפט נר מצוה

מא א ב מיי' פכ"ה מהל' שבת הל' יח סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שח סעיף טו:

מב ג מיי' פכ"ו מהל' שבת הל' טו סמג שם טוש"ע שם סעיף כ וכח:

מג ד מיי' פ"ז מהל' ברכות הלכה ג:

מד ה ו מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שכד סעיף טו:

מה ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף יד:

תורה אור השלם

ו כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לָבֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר:
דברים כ יט

הגהות הב"ח

(א) [גמ'] דלא נפישא ליה ריפתא (לא ליבצע וכו' יפה) תא"מ ונ"ב פ"ל לא ליבצע בצועי והשאר נמחק והכי משמע מפירש"י: (ב) רש"י ד"ה לא ליכול ירקא ירק מי. נ"ב עיין פרק כלל גדול דף עה במ"ש התוס' בד"ה כל עיר: (ג) ד"ה ויסלק תבן מלפניו לצדדין: (ד) ד"ה או אסיפא וכו' שיש בו מה שנמאס:

רב נסים גאון

גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי. בגמ' דבני מערבא גרסי מה שהפטם אוכל ומותיר הרעי אוכל.

מסורת הש"ס

א) [לעיל קיג.], ב) [בערוך ליתא תולא], ג) [עי' תוס' לעיל קלט: ד"ה תלא], ד) [עי' תוס' עירובין נה: ד"ה כל עיר וכו' נראה דלא גרסי להנך ד' תיבות], ה) כתובות מו., ו) [לעיל קמג.], ז) [גירס' אתריגא ופירושו עי' בערוך ערך כור א'], ח) ל"ל וכו'.

לעזי רש"י

צירפויי"ל. חבכה.
מורשילוני"ט [מורשילנ"ט]. אכילה מעט מעט.

רבינו חננאל

משלפה לדידה מקניא. פי' למשוך הבגד ששוטחו בקנה להנגב ונעשה נגוב וישאר הקנה במקומו ולא יטלטלנו מותר, אבל למשוך הקנה מן הבגד ולטלטלו בשבת אסור שהקנה אינו כלי להטלטל בחצר. אמר רבא ואם כלי קיואי מותר. פי' אם הוא הבגד שטוח בכלי האורג. וכלי האורג נקראין כלי קיואי. כדאמרינן בפרק ואלו קשרים שחייבין עליהן איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת ואפילו כובד העליון וכובד התחתון אבל לא את העמודים. ותוב בעא מיניה ר' יוחנן מרבי יהודה בר ליואי כלי קיואי כגון כובד העליון וכובד התחתון כו'. האי תלא דבשרא. פי' יתד של עץ עשוי לתלות בו בשר, ופעמים שתולין בו זולתו. אבל העץ [נ"א: החץ] שתולין בו דגים, כיון שהדגים ריחם רע וקשה, אין תולין בו דבר אחר ומסיחין דעתן ממנו, ומוקצה מחמת מיאוס הוא ואסור. מדנהר אבא. שם מקום הוא. ציפיתא חדתא. פי' מחצלת חדשה. כורא בחדא ידא. כגון אבן שאין לה דמים ולא צורך, ומפני שהסתירה מהן נתייקרה בעיניהם ופייסתו להראותה להן. מתני' אין שולין את הכרשינין ולא שפין כו'. גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדים כו'. פי' גורפין המאכל של בהמה מלפני הפטם. ומאכל שאר בהמות מסלקין לצדדין דברי ר' דוסא, וחכמים אוסרין. ואיבעיא לן רבנן ארישא פליגי והוא גורפין, או אסיפא פליגי והוא שמסלקין לצדדין. ואמרינן ת"ש וחכ"א אחד זה ואחד זה לא יסלקנו לצדדין, ש"מ רבנן אתרווייהו פליגי. אמר רב חסדא מחלוקת באבוס של כלי, ואפילו בזה חכמים אוסרין, אבל באבוס של קרקע דברי הכל אסור לגרוף.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones